

Yapay Zeka Politikaları Derneği (AIPA) Gelecek Araştırması Toplumda Yapay Zeka Algısı - 2 #AIPAFR

Zafer Küçükşabanoğlu, Yapay Zeka Politikaları Derneği (AIPA)
Volkan Kılıç, Kuantum Araştırma

Aralık 2025

Kuantum Araştırma, pazar araştırmalarında belirlenen uluslararası standartlara ve prosedürlere uygun araştırmalar yapmaktadır.

Araştırmalarında istatistik bilimine saygılı, kalite ve bilimsel yöntemlerden ödün vermeden, süreçleri yönetmektedir.

Kuantum Araştırma, **Türkiye Araştırmacılar Derneği**'ne üye,
Güvenilir Araştırma Belgesi'ne

(GAB 2024-2025), **ISO 9001:2015 ve ISO 20252:2019 Kalite Sertifikası**'na, **ISO/IEC 27001:2022 Bilgi Güvenliği Yönetim Sertifikası**'na ve **ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sertifikası**'na sahip bir araştırma firmasıdır.

Yapay zeka,

Artık bir teknolojiden çok daha fazlası.

Ekonomileri dönüştüren, kurumları yeniden şekillendiren ve toplumsal alışkanlıklarımızı kökten değiştiren bir “genel amaçlı teknoloji” olarak hayatımızın merkezinde yer alıyor. Bugün ülkeler arasındaki rekabet; doğal kaynaklar, nüfus ya da sermaye üzerinden değil, yapay zekâ kapasitesi, veri gücü ve adaptasyon hızı üzerinden belirleniyor. Bu nedenle Türkiye’nin yapay zekâ farkındalığını, kullanım düzeyini, güven algısını ve toplumsal etkilerini ölçmek stratejik bir gereklilik hâline geldi. Yapay Zeka Politikaları Derneği (AIPA) olarak Kuantum Araştırma iş birliğiyle gerçekleştirdiğimiz bu çalışma, tam da bu ihtiyacın sonucunda ortaya çıktı.

Bu rapor, Türkiye’nin yapay zekâ ile kurduğu ilişkiyi çok boyutlu bir şekilde ortaya koyuyor. Toplumun yarısından fazlasının yapay zekâ araçlarını günlük hayatında kullanması, gençlerin bu teknolojiyi doğal bir refleks hâline getirmesi ve işletmelerin yapay zekâyı artık rekabet değil “varlık nedeni” olarak görmeye başlaması ülkemizin güçlü potansiyelini gösteriyor. Öte yandan etik, manipülasyon, güvenlik ve mahremiyet gibi alanlarda artan hassasiyetler; güçlü politikalar geliştirme sorumluluğunu da beraberinde getiriyor. AIPA olarak bizim önceliğimiz; Türkiye’nin yapay zekâ çağında üreten, liderlik eden ve küresel değer oluşturan ülkeler arasında yer almasıdır. Bu doğrultuda hem ekosistemin gelişimi hem de politika yapıcılarının doğru verilere dayalı kararlar alması için çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz.

Bu araştırmanın hazırlanmasına emek veren Kuantum Araştırma ekibine, görüş bildiren tüm katılımcılara ve AIPA paydaşlarına teşekkür ediyorum. Elde edilen bulguların, Türkiye’nin yapay zekâ yolculuğuna yön veren tüm kurum ve aktörler için değerli bir rehber olacağına inanıyorum.

Türkiye’nin yapay zekâ geleceğini hep birlikte inşa ediyoruz.

Zafer KÜÇÜKŞABANOĞLU
Yapay Zeka Politikaları Derneği (AIPA) Kurucusu ve Başkanı
RecroTech Kurucusu ve Yönetim Kurulu Başkanı

Araştırmamızın ortaya koyduğu tablo, Türkiye'de yapay zekanın artık yalnızca teknoloji meraklılarının değil, geniş toplum kesimlerinin günlük hayatına doğrudan temas eden bir fenomen haline geldiğini gösteriyor. Toplumun büyük bir çoğunluğu yapay zeka kavramını duyuyor, önemli bir kısmı aktif olarak kullanıyor ve bu hızlı yayılım beraberinde yeni fırsatlar kadar yeni riskleri de getiriyor.

Veriler bize gösteriyor ki bireyler yapay zekayı ağırlıklı olarak bilgi edinme, günlük ihtiyaçları çözme ve eğitim süreçlerini destekleme amacıyla kullanıyor. Bu eğilim, teknolojinin bireysel yaşam kalitesini artırabilecek önemli bir potansiyele işaret ediyor. Ancak aynı zamanda toplumun büyük bir bölümünde veri gizliliği, manipülasyon, etik dışı kullanım ve sahte içeriklerin ayırt edilememesi gibi konularda güçlü bir temkin ve belirsizlik duygusu bulunuyor.

Toplumdaki yapay zeka adaptasyonunun hızının, farkındalık ve okuryazarlık seviyesiyle aynı ölçüde ilerlemediği net biçimde görülüyor. Bu durum yalnızca bireysel değil, toplumsal ölçekte de bir risk alanı yaratıyor. Araştırmada tespit edilen dezenformasyon kaygısı, yanlış yönlendirilme ihtimali ve kontrolsüz gelişim korkusu; yapay zekanın sosyal etkisine yönelik düzenli ve kapsamlı bir yönetim ihtiyacını açıkça ortaya koyuyor.

Bu araştırma, Türkiye'deki bireylerin yapay zeka ile kurduğu ilişkiyi, fırsatları ve tehditleri aynı anda gösteren kapsamlı bir resim sunmaktadır. Bu resim hem politika yapımcılar hem eğitim kurumları hem de teknoloji şirketleri için kritik bir uyarıdır: Yapay zeka, toplumu dönüştürüyor; ama bu dönüşümün yönünü belirlemek bizim elimizde.

Saygılarımla.

Volkan Kılıç
Yapay Zeka Politikaları Derneği (AIPA) Başkan Yardımcısı
Kuantum Araştırma Kurucusu

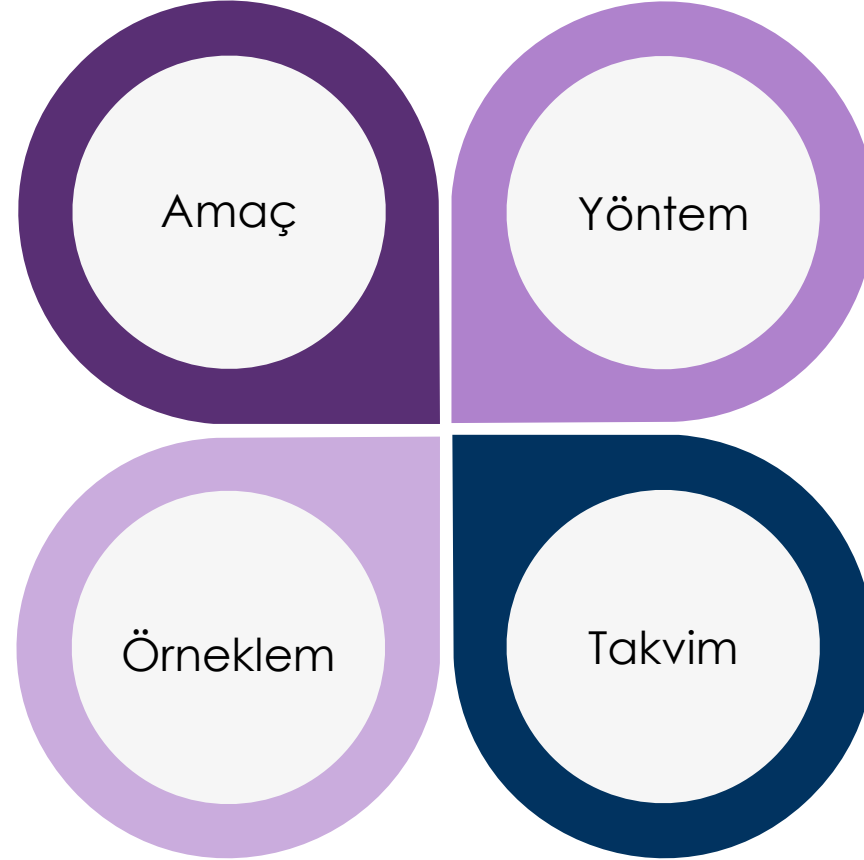
Toplumda Yapay Zeka Algısı

Toplumdaki yapay zeka farkındalık düzeyini, yapay zeka kullanım davranışlarını, yapay zekanın geleceği hakkında düşünülenleri, belirsizlik ve kaygı durumunu tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yapay Zeka Algı Araştırması kapsamında 1252 kişi ile görüşülmüştür.
Medya ve Yapay Zeka Araştırması kapsamında ise 945 kişi ile görüşülmüştür.

Kantitatif Araştırma
Hibrit (CAWI ve CATI) yöntem uygulanmıştır.
CAWI (Bilgisayar Destekli WEB Anketi)
CATI (Bilgisayar Destekli Telefon Anketi)

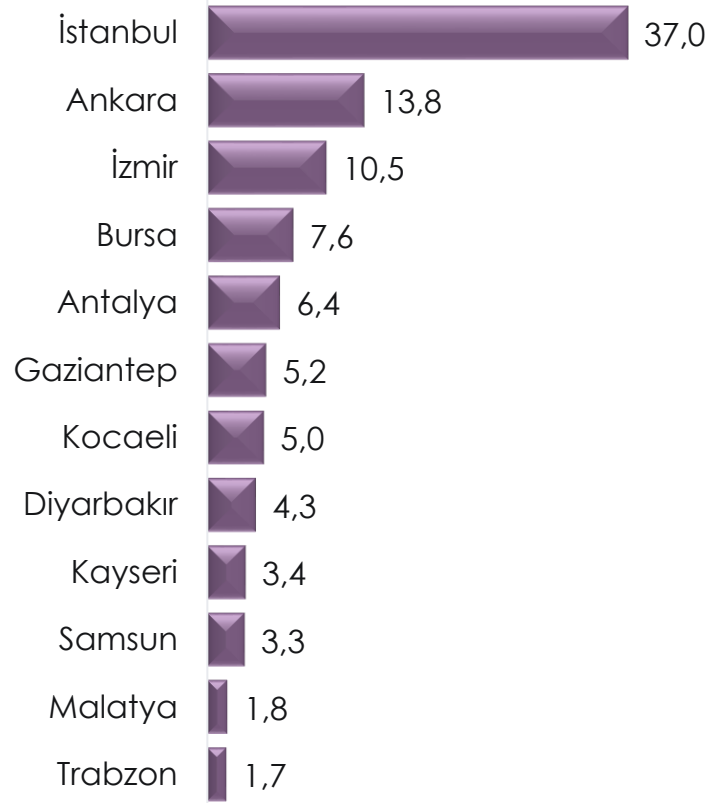
Saha Süreci
Ağustos 2025 – Eylül 2025

Veri Kontrol
Ağustos 2025 - Eylül 2025

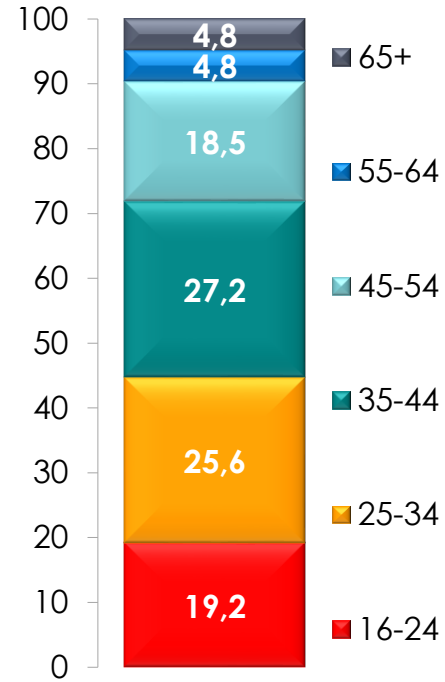
Analiz ve Raporlama
Aralık 2025

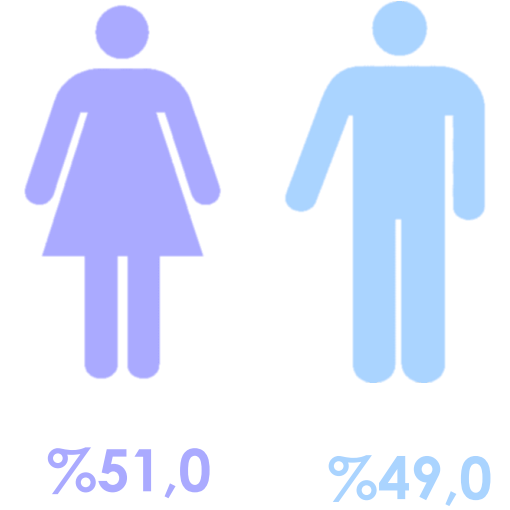
İl Dağılımı %

Yaş Dağılımı %

Cinsiyet Dağılımı %

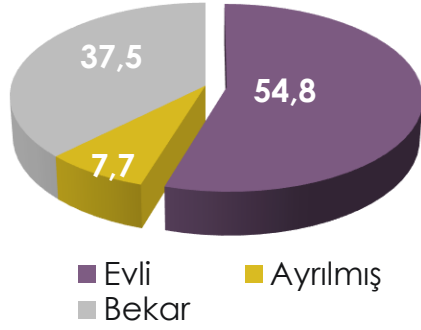
Görüşülen kişilerin ortalama yaşı 37'dir ve örneklemin %51,0'ini kadınlar oluşturmaktadır.

Görüşülen kişilerin ortalama yaşı 37'dir.

Baz: 1252

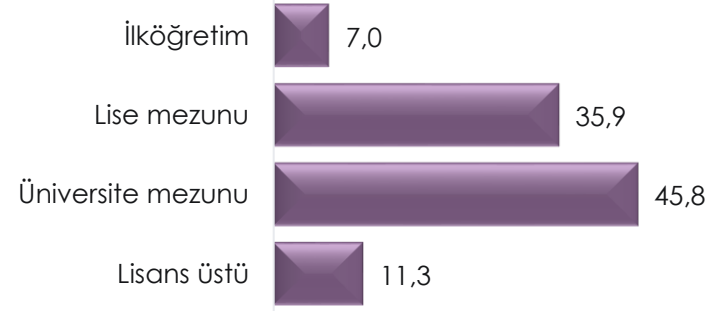

Medeni Durum %

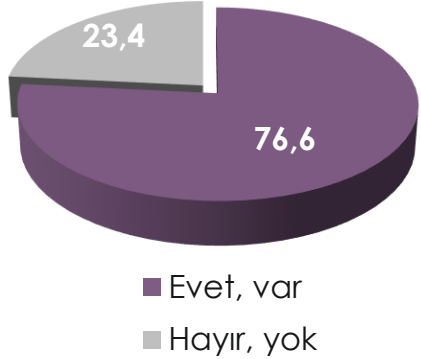
Baz: 1252

Eğitim Düzeyi %

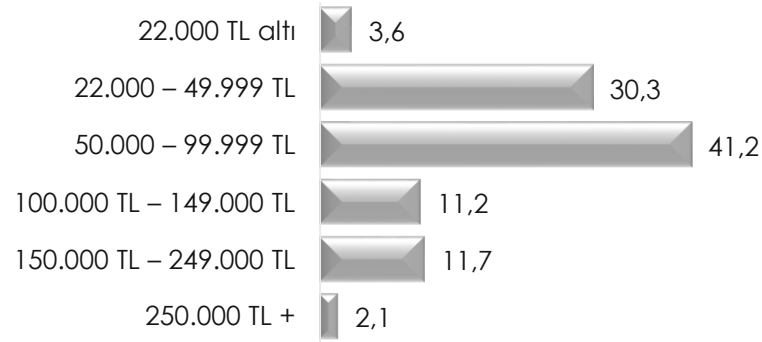
Baz: 1252

Çocuk Sahibi Olma Durumu %

Baz (evli / ayrılmış olanlar): 785

Hane Aylık Gelir Düzeyi %

Baz: 1252

Baz: 1252

Araştırma kapsamında görüştüğümüz kişilerin %54,8'i evlidir. Evli ve ayrılmış olan kişilerin %76,6'sı çocuk sahibidir. Görüşülen kişilerin %45,8'i üniversite mezunu iken %17,7'si mevcut durumda öğrencidir ve ortalama hane aylık geliri 85.415 TL'dir.

**Ortalama hane
aylık geliri
85.415 TL'dir.**

Yapay Zeka Farkındalık ve Bilgi Düzeyi

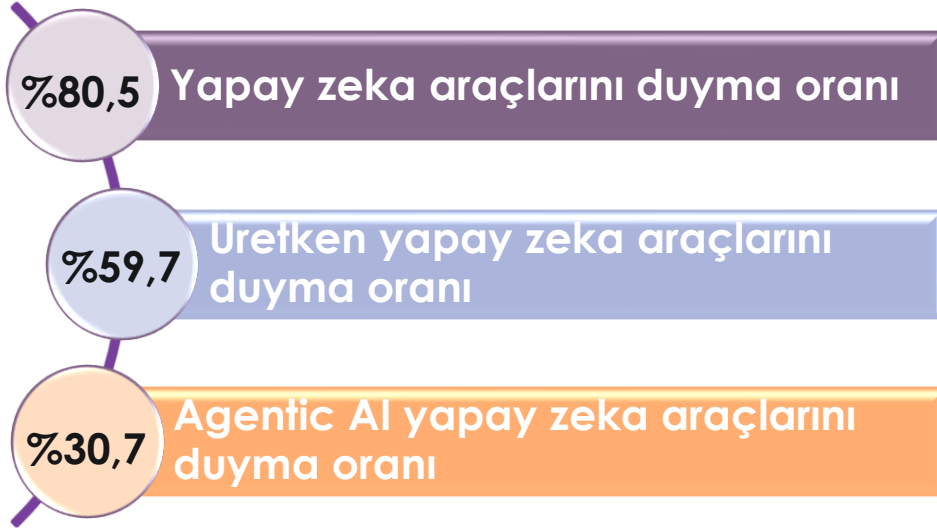
Toplumda Yapay Zeka Algısı

- Yapay zeka araçlarını / uygulamalarını duydunuz mu?
- Üretken yapay zeka araçlarını / uygulamalarını duydunuz mu?
- Agentic AI (kendi kendine plan yapabilen ve aksiyon alabilen) yapay zeka araçlarını / uygulamalarını duydunuz mu?

Yapay Zeka Teknolojileri Farkındalık Düzeyi

Yapay Zeka, Üretken Yapay Zeka ve Agentic AI Yapay Zeka Araçlarını Duyma Durumu %

Baz: 1252

Görüşülen kişilerin %80,5'i yapay zeka araçlarını duyduğunu belirtmektedir. Üretken yapay zeka araçlarını duyanların oranı %59,7 ve Agentic AI yapay zeka araçlarını duyanların oranı %30,7'dir.

Görüşülen kişilerin %16,9'u yapay zeka araçlarını duymamıştır. %2,6'sı duyup duymadığı konusunda emin olmadığını belirtmiştir.

Görüşülen kişilerin %27,0'si üretken yapay zeka araçlarını duymamıştır. %13,3'ü duyup duymadığı konusunda emin olmadığını belirtmiştir.

Görüşülen kişilerin %54,7'si Agentic AI yapay zeka araçlarını duymamıştır. %14,6'sı duyup duymadığı konusunda emin olmadığını belirtmiştir.

Toplumda Yapay Zeka Algısı

- Bildiğiniz yapay zeka araçlarının / uygulamalarının hangileri olduğunu belirtir misiniz?
- Yapay zeka teknolojileri hakkında kendinizi ne kadar bilgili hissediyorsunuz?

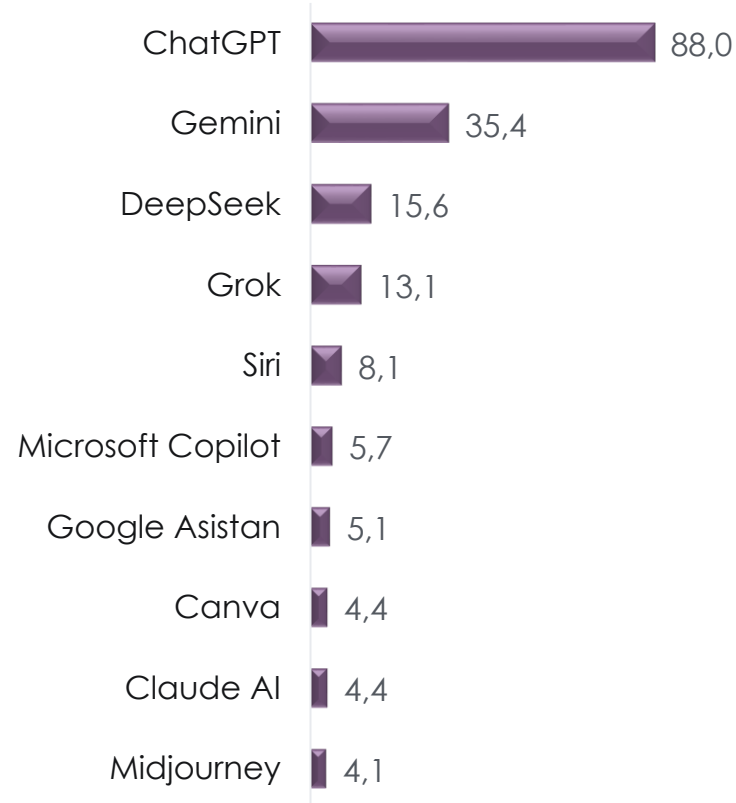
Bilinen Yapay Zekayı Araçları&Farkındalık Düzeyi

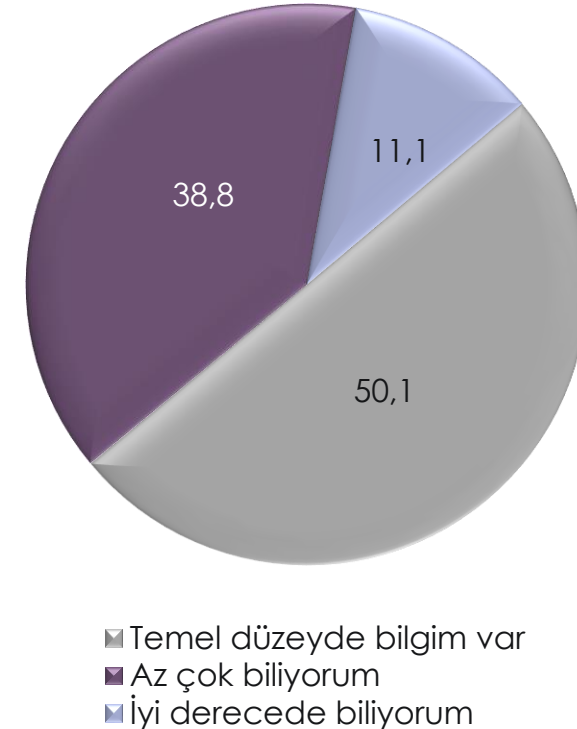
Görüşülen kişiler tarafından en çok duyulan / bilinen yapay zeka aracı **%88,0 ile ChatGPT**'dir.

Yapay zeka, üretken yapay zeka veya Agentic AI araçlarından herhangi birini duyduğunu belirten kişilerin %50,1'inin yapay zeka teknolojileri hakkında temel düzeyde bilgisi vardır. %11,1'i ise iyi derecede bildiğini belirtmektedir.

Bilinen Yapay Zeka Araçları / Uygulamaları %

Yapay Zeka Teknolojileri Bilgi Düzeyi %

Baz (yapay zeka türlerini duyanlar): 1009

Yapay Zeka Kullanım Davranışları

Toplumda Yapay Zeka Algısı

- Yapay zeka araçlarını / uygulamalarını günlük hayatınızda kullanıyor musunuz?
- Hangi yapay zeka araçlarını / uygulamalarını kullanıyorsunuz?
- Yapay zeka araçlarını / uygulamaları ne sıklıkla kullanıyorsunuz?

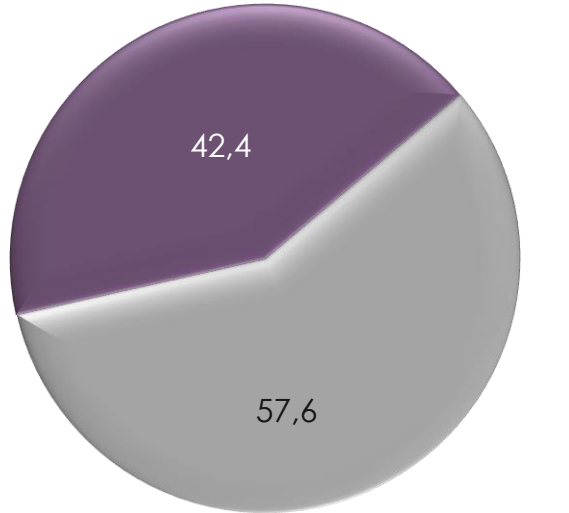
Yapay Zeka Kullanım Düzeyi

Katılımcıların %57.6'sı günlük hayatlarında yapay zeka araçlarını kullanmaktadır. Dünya genelinde günlük kullanım oranı ise %16.0'dır. Türkiye'deki yapay zeka kullanım düzeyi dünya ortalamasının oldukça üzerindedir. Yapay zeka kullanımı gelişmekte olan ve daha az gelişmiş, düşük ve orta gelirli ülkelerde diğer ülkelere göre daha hızlı bir şekilde büyümekte ve adaptasyon sağlanmaktadır.

En fazla kullanılan yapay zeka aracı %82,8 ile ChatGPT'dir. Kullanılan diğer teknolojiler sırasıyla; Gemini %43,0, DeepSeek %25,8, Copilot %24,1, Grok %17,2, Canva %11,5, Google Veo3 %7,2, Midjourney %6,2, DALL-E %2,8, Claude AI %2,1'dir.

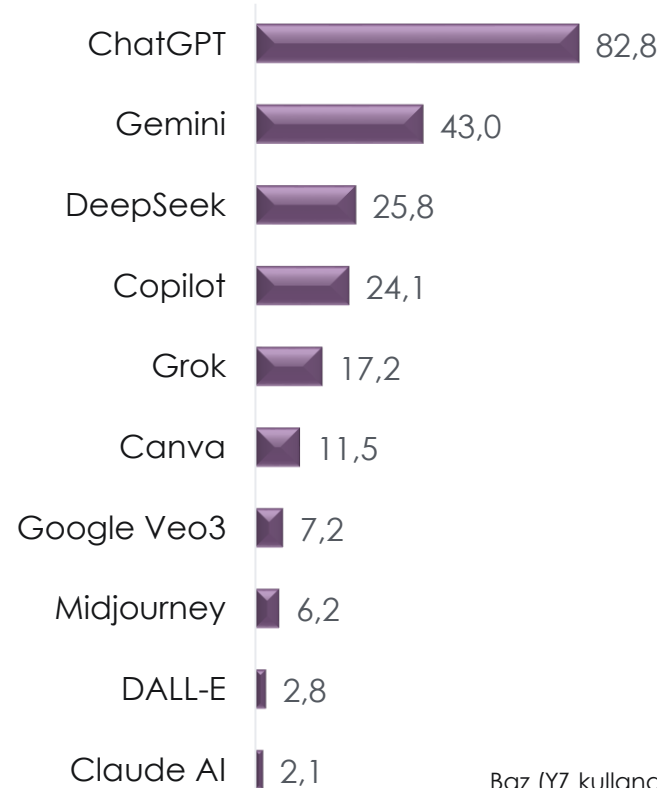
Günlük Hayatta Yapay Zeka Araçlarını Kullanma Durumu %

■ Kullananlar ■ Kullanmayanlar

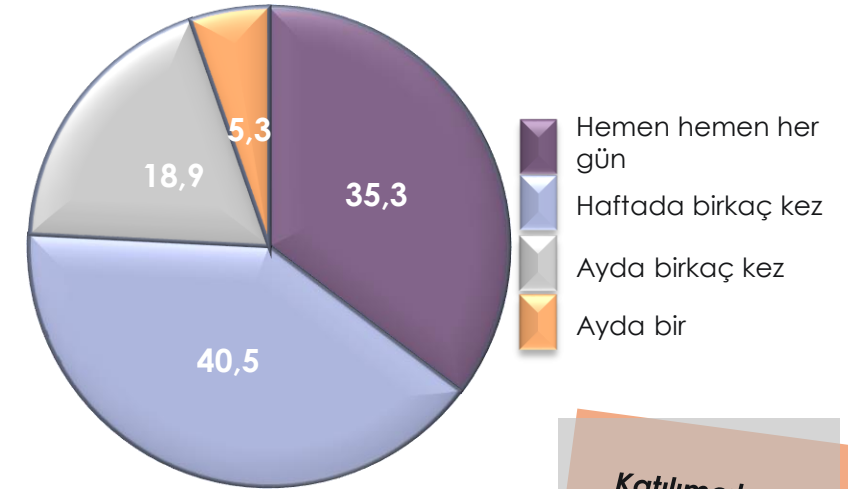
Baz (yapay zeka türlerini duyanlar): 1009

Kullanılan Yapay Zeka Araçları %

Baz (YZ kullananlar): 581

Yapay Zeka Araçlarını Kullanma Sıklığı %

**Katılımcıların
%64,7'si
haftalık/aylık
kullanıcıdır.**

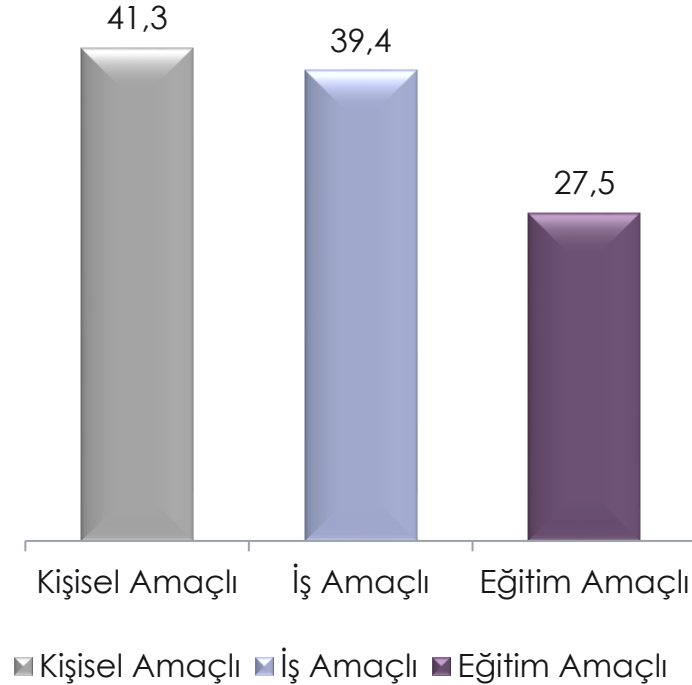
Toplumda Yapay Zeka Algısı

- Yapay zeka araçlarını / uygulamalarını genellikle hangi amaç için kullanıyorsunuz?

Yapay Zeka Araçlarını Kullanma Amacı

Yapay Zeka Araçlarını Kullanma Amacı %

Baz (YZ kullananlar): 581

Bilişsel Sinerjistler!

Yapay zeka kullanıcılarının %6,2'si, yapay zeka teknolojilerini aynı anda iş-özel, eğitim, hayat-öğrenme gibi farklı alanlarda kullanmaktadır. Bilişsel sinerjistler olarak tanımladığımız bu kullanıcılar, yapay zekayı farklı alanlarda bir arada kullanarak zenginleşmiş bir deneyim yaşamaktadır. Bu durum, yapay zekanın kültürleşme sürecini de derinleştirmektedir.

Bilişsel sinerjistler, yapay zekayı daha kapsamlı ve bütünsel bir şekilde benimseyerek, bu teknolojinin topluma entegrasyonunu hızlandırmaktadır. Bu kesişim kümesi, yapay zekanın topluma entegrasyonunu hızlandırır ve bilişsel sinerjistlerin deneyimleri, yapay zekanın daha etkili bir şekilde benimsenmesine katkı sağlamaktadır. Bu şekilde, hem stratejik hem de kültürel açıdan yapay zekanın gelişimine önemli bir katkı sunmaktadır.

Kişisel amaçlı yapay zeka kullanım alanları incelendiğinde, kullanıcıların %20,0'si bilgi edinmek / araştırma yapmak, %16,7'si günlük hayat ihtiyaçları / sorunları için yapay zekayı kullanmaktadır. Eğitim amaçlı kullanan kişilerin ise %43,1'i eğitim süreçlerine destek olmak, %25,6'sı derslerini geliştirmek amacıyla kullanmaktadır.

İş Amaçlı Kullanım Alanları %

Baz (İş amaçlı kullananlar): 229

Kişisel Amaçlı Kullanım Alanları %

Baz (Kişisel amaçlı kullananlar): 240

Eğitim Amaçlı Kullanım Alanları %

Baz (Eğitim amaçlı kullananlar): 160

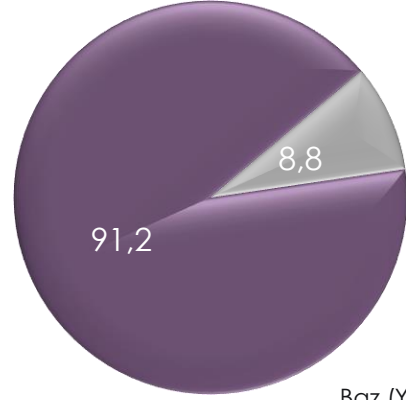
Toplumda Yapay Zeka Algısı

- Şu ana kadar herhangi bir yapay zeka aracı / uygulaması veya hizmeti için ücret ödediniz mi?
- Yapay zeka tabanlı ürün veya hizmetlerden hangisine / hangilerine ücretli erişim sağladınız?
- Son 6 ay içinde yapay zeka tabanlı araçlara / uygulamalara ortalama ne kadar harcama yaptınız?

Yapay Zeka Araçlarını Ücretli Kullanma

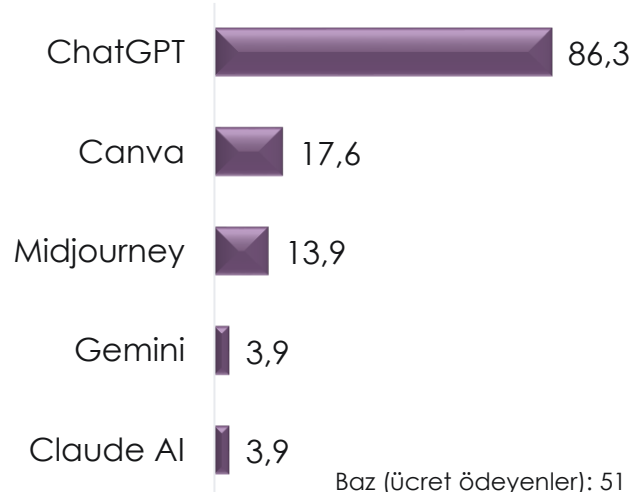

Yapay Zeka Araçlarına Ücret
Ödeme Durumu %

Baz (YZ kullananlar): 581
■ Evet ■ Hayır

Ücret Ödenen Yapay Zeka Araçları %

Yapay Zeka Araçları İçin 6 Ay İçinde
Yapılan Ortalama Harcama %

500 TL altı	%13,7
500 TL – 999 TL	%56,9
1000 TL – 2000 TL	%29,4

*Ortalama
harcama tutarı
1.066 TL'dir.*

FREE CANDIR!

Günlük hayatlarında yapay zeka araçlarını kullanan kişilerin %8,8'i kullandıkları yapay zeka araçlarına ödeme yapmıştır. Ücret ödenen yapay zeka araçları sırasıyla; ChatGPT, Canva, Midjourney, Gemini ve Claude AI'dir. Son 6 ay içinde yapay zeka tabanlı araçlara ortalama 1.066 TL harcama yapılmıştır.

Menlo Ventures yatırım şirketinin 2 milyar insanın yapay zekayı nasıl kullandığına dair hazırladığı raporda; küresel ölçekte yapay zekayı deneyimleyen 1.8 milyar insandan söz edilmektedir. Bunların 1/3'i her gün yapay zeka kullanmaktadır. Bu yaygın kullanıma rağmen insanların yapay zeka için neredeyse hiç para ödemediği, genel de ücretsiz kullandıkları görülmüştür. Kullanıcıların sadece %3,0'ü premium hizmetlere abonedir. Küresel boyutta tüketiciler genel yapay zeka asistanlarına 9,8 milyar dolar harcamaktadır.

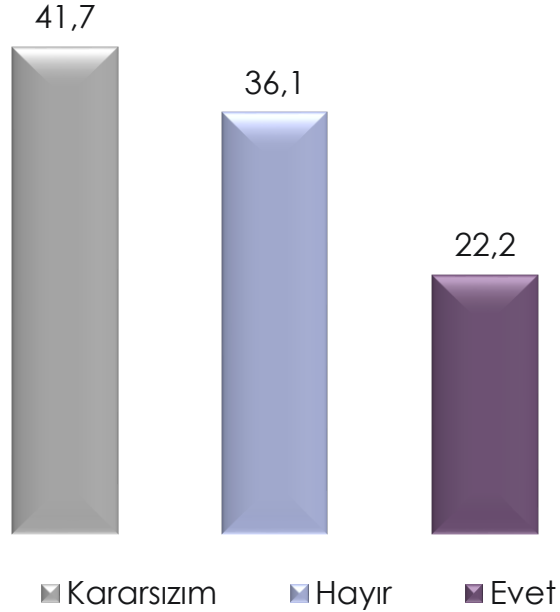
Toplumda Yapay Zeka Algısı

- Önümüzdeki 6 ay içinde herhangi bir yapay zeka hizmeti için ücretli üyelik almayı düşünüyor musunuz?
- Hangi yapay zeka aracını / uygulamasını için ücretli üyelik almayı düşünüyorsunuz?

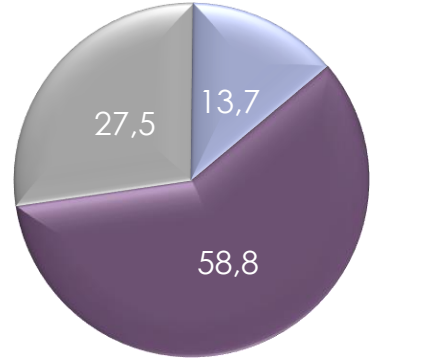
Yapay Zeka Araçlarını Ücretli Kullanma

Yapay zeka kullanıcılarının %22,2'si önümüzdeki 6 ay içinde ücretli hizmetlere geçmeyi düşünmektedir. Ücretli YZ hizmetleri kullanan kişilerin %58,8'i gelecekte de kullanmaya devam etmeyi düşünürken, ücretsiz YZ hizmetlerini kullanan kişilerin %18,7'si gelecekte ücretli hizmete geçmeyi düşünmektedir. Bu veriler, Türkiye'nin sadece yapay zekayı günlük hayata hızla entegre etmekle kalmadığını, aynı zamanda ücretli hizmetlere geçişte de küresel ortalamanın oldukça üzerinde bir adaptasyon sergilediğini göstermektedir.

Önümüzdeki 6 Ay İçerisinde Yapay Zeka Araçlarına Ücret Ödemeyi Düşünme Durumu %

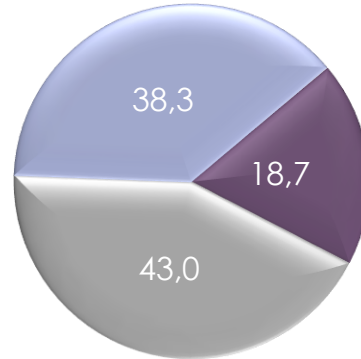

Ücretli YZ Kullananlar %

■ Evet ■ Kararsızım ■ Hayır
Baz (ücret ödeyenler): 51

Ücretsiz YZ Kullananlar %

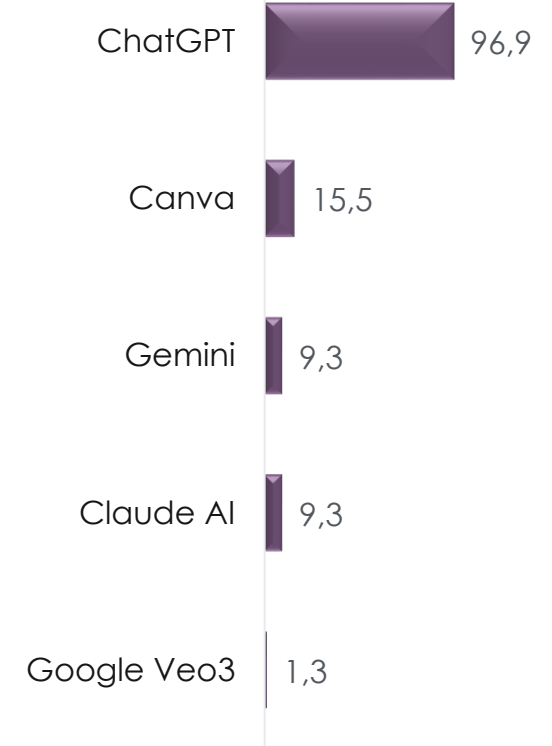

■ Evet ■ Kararsızım ■ Hayır
Baz (ücretsiz kullananlar): 530

Mevcut durumda ücretli YZ kullanan kişilerin %58,8'i gelecekte dönemde de ücretli YZ kullanmayı düşünmektedir.

Mevcut durumda YZ'yi ücretsiz kullanan kişilerin %18,7'si gelecekte dönemde ücretli YZ kullanmayı düşünmektedir.

Ücret Ödemeyi Düşündükleri Yapay Zeka Araçları %

Toplumda Yapay Zeka Algısı

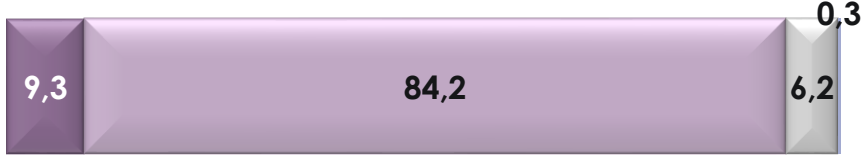
- Yapay zeka araçlarının size sunduğu bilgilerin doğruluğuna ne kadar güveniyorsunuz?
- Daha önce bir yapay zeka aracının / uygulamasının verdiği bilginin yanlış veya yanıltıcı olması durumunu yaşadınız mı?
- Yapay zeka algoritmalarının yönlendirme (manipülasyon) için kullanılabileceğini düşünüyor musunuz?

Yapay Zekaya Duyulan Güven, Yanlış Yanıtlar, Manipülasyon

Yapay Zeka Araçlarının Doğruluğuna Duyulan Güven %

- Tamamen güveniyorum
- Genelde doğru sonuçlar veriyor
- Nadiren doğru buluyorum
- Kararsızım

Yapay zeka teknolojilerini kullanan kişilerin %84,2'si YZ teknolojilerinin genelde doğru sonuçlar verdiğini düşünmektedir.

Yapay Zeka Araçlarının Yanlış / Yanıltıcı Olmasıyla Karşılaşma Durumu %

- Evet, birkaç kez yaşadım
- Evet, sık sık yaşıyorum
- Hayır, hiç fark etmedim
- Emin değilim

Yapay zeka teknolojilerini kullanan kişilerin %55,2'si YZ teknolojilerinin verdiği bilgilerin yanlış veya yanıltıcı olması durumunu birkaç kez yaşadığını belirtmektedir.

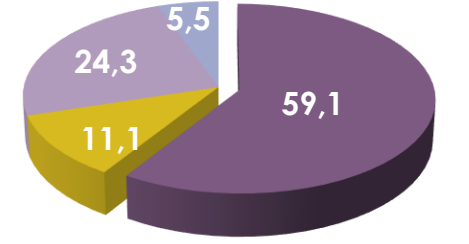
Yapay Zeka Algoritmalarının Yönlendirme (Manipülasyon) için Kullanılabileceğini Düşünme Durumu %

- Evet, çok olası buluyorum
- Evet, ama doğru şekilde denetlenirse sorun olmaz
- Hayır, ihtimali düşük
- Bilmiyorum / Fikrim yok

Yapay zeka teknolojilerini kullanan kişilerin %43,7'si için, yönlendirme ve manipülasyon konularında YZ kullanımı çok olasıdır.

Genelde Doğru Bulanlar Bazında Yanlış Bilgiyle Karşılanma Durumu %

- Evet, birkaç kez yaşadım
- Evet, sık sık yaşıyorum
- Hayır, hiç fark etmedim
- Emin değilim

Yapay zeka teknolojilerinin sunduğu bilgilerin genelde doğru olduğunu belirten kişilerin %59,1'i, daha önce yapay zekanın verdiği bilgilerin yanlış veya yanıltıcı olması durumuyla birkaç kez karşılaştığını belirtmektedir.

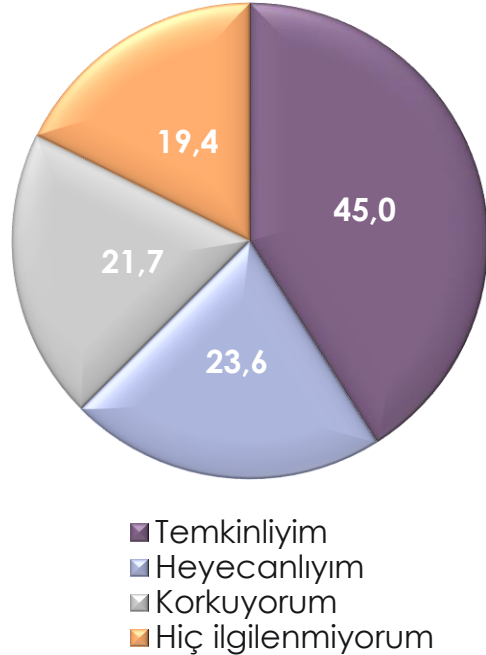

***Yapay Zeka ile İlgili Algı,
Genel Kaygı ve Belirsizlik***

Genel

Yapay Zeka Geleceği Hakkında
Düşünülenler %

Baz: 1252

Temkinli Davranmaya İten Konular %

Yapay zekanın geleceği hakkında temkinli olan kişiler; en çok veri güvenliği / veri gizliliği (%29,4) konusunda temkinli olduklarını ve YZ'ya güvenmediklerini belirtmektedir. Katılımcılar mesleklerin bitmesi (%17,0) ve hataya açık / manipüle yeteneğinin olması (%12,8) konularında da temkinlidir.

Baz (temkinli davrananlar): 564

Heyecanlandırıcı Konular %

Yapay zekanın geleceği hakkında heyecanlı olan kişiler; en çok insan yaşamının tamamen kolaylaşmasına yönelik gelişmelerden (%26,1) heyecan duyduğunu belirtmektedir. YZ'nın geliştirilme hızı, gücü (%14,6) ve yapabileceklerinin sınırı olmaması (%12,2) da heyecan uyandıran diğer konulardır.

Baz (heyecanlananlar): 295

Korkutan Konular %

Yapay zekanın geleceğinden korkan kişiler; en çok insan kontrolünden çıkması (%21,3) konusunda korkmaktadır. Katılımcılar insanları tehlikeli veya yanlış yönlendirmesi (%19,1) ve insana ihtiyacın azalması (%16,9) konularından da korkmaktadır. %15,8'lik bir kitle YZ yüzünden işini, mesleğini kaybetmekten korkmaktadır.

Baz (korkanlar): 272

- Yapay zekanın geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Sizi heyecanlandırıcı konular neler?
- Sizi temkinli davranmaya iten konular neler?
- Sizi korkutan konular neler?

Toplumda Yapay Zeka Algısı

- Sizi heyecanlandıran konular neler?
- Sizi temkinli davranmaya iten konular neler?
- Sizi korkutan konular neler?

Yapay Zekanın Geleceği Hakkında Düşünülenler

Genel

Temkinli Davranmaya İten Konular % %45,0

Baz (temkinli davrananlar): 564

Heyecanlandıran Konular % %23,6

Baz (heyecanlananlar): 295

Korkutan Konular % %21,7

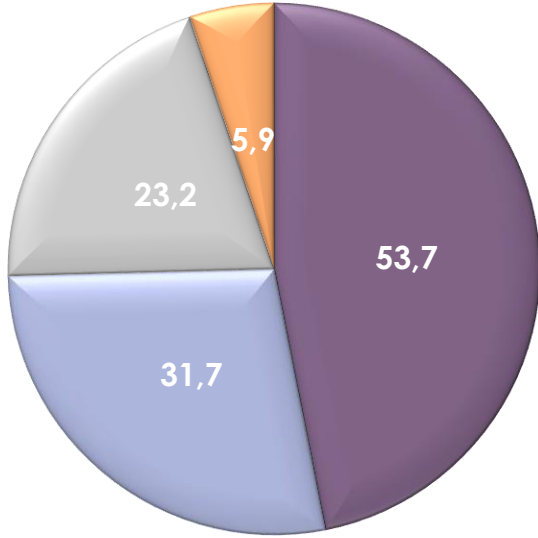

Baz (korkanlar): 272

YZ Kullananlar

Yapay Zeka Geleceği Hakkında Düşünülenler %

■ Temkinliyim ■ Heyecanlıyım
■ Korkuyorum ■ Hiç ilgilenmiyorum

Baz (YZ kullananlar): 581

Temkinli Davranmaya İten Konular %

Yapay zekanın geleceği hakkında temkinli olan kişiler; en çok veri güvenliği / veri gizliliği (%31,4) konusunda temkinli olduklarını ve YZ'ya güvenmediklerini belirtmektedir. Katılımcılar hataya açık / manipüle yeteneğinin olması (%17,3) ve mesleklerin bitmesi (%16,0) konularında da temkinlidir.

Baz (temkinli davrananlar): 312

Heyecanlandırıcı Konular %

Yapay zekanın geleceği hakkında heyecanlı olan kişiler; en çok insan yaşamının tamamen kolaylaşmasına yönelik gelişmelerden (%25,0) heyecan duyduğunu belirtmektedir. YZ'nın geliştirilme hızı, gücü (%14,7) ve hızlı ve ulaşılabilir çözümler (%14,1) sunması da heyecan uyandıran diğer konulardır.

Baz (heyecanlananlar): 184

Korkutan Konular %

Yapay zekanın geleceğinden korkan kişiler; en çok insan kontrolünden çıkması (%28,9) konusunda korkmaktadır. Katılımcılar insanları tehlikeli veya yanlış yönlendirmesi (%20,7) ve insana ihtiyacın azalması (%20,0) konularından da korkmaktadır. %17,8'lik bir kitle YZ yüzünden işini, mesleğini kaybetmekten korkmaktadır.

Baz (korkanlar): 135

- Yapay zekanın geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Sizi heyecanlandırıcı konular neler?
- Sizi temkinli davranmaya iten konular neler?
- Sizi korkutan konular neler?

Toplumda Yapay Zeka Algısı

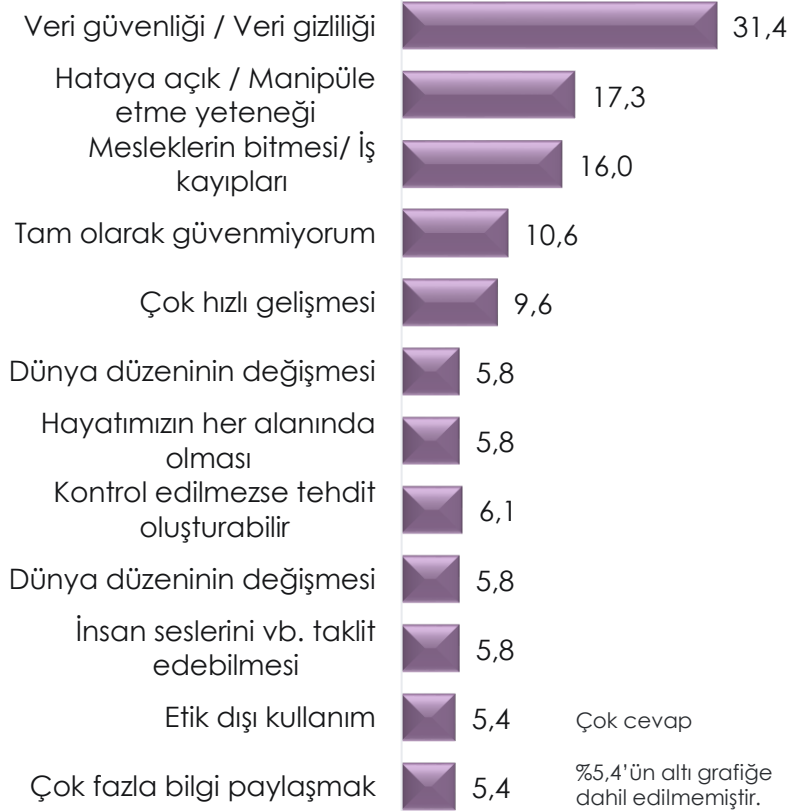
- Sizi heyecanlandıran konular neler?
- Sizi temkinli davranmaya iten konular neler?
- Sizi korkutan konular neler?

Yapay Zekanın Geleceği Hakkında Düşünülenler

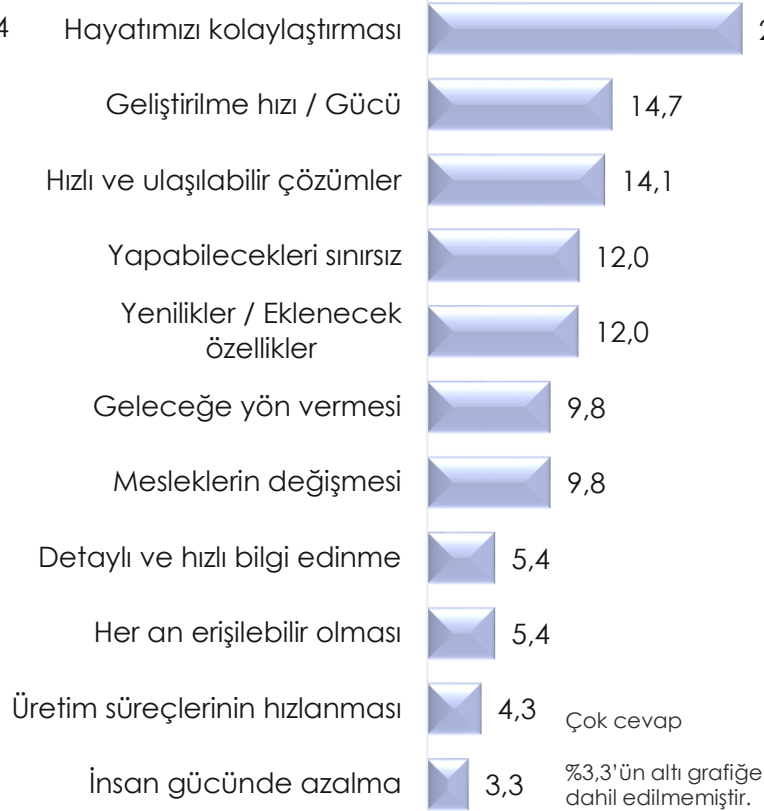
YZ Kullananlar

Temkinli Davranmaya İten Konular % %53,7

Baz (temkinli davrananlar): 312

Heyecanlandıran Konular % %31,7

Baz (heyecanlananlar): 184

Korkutan Konular % %23,2

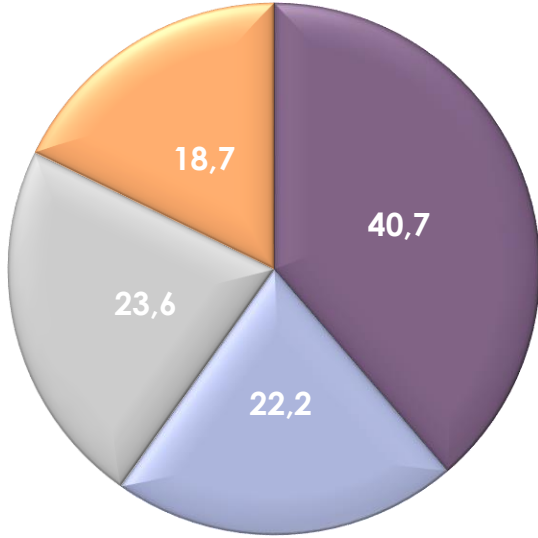

Baz (korkanlar): 135

YZ Kullanmayanlar

Yapay Zeka Geleceği Hakkında Düşünülenler %

- Temkinliyim
- Heyecanlıyım
- Korkuyorum
- Hiç ilgilenmiyorum

Baz (YZ kullanmayanlar): 428

- Yapay zekanın geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Sizi heyecanlandıran konular neler?
- Sizi temkinli davranmaya iten konular neler?
- Sizi korkutan konular neler?

Temkinli Davranmaya İten Konular %

Yapay zekanın geleceği hakkında temkinli olan kişiler; en çok veri güvenliği / veri gizliliği (%36,8) konusunda temkinli olduklarını ve YZ'ya güvenmediklerini belirtmektedir. Katılımcılar mesleklerin bitmesi (%16,7) ve insanlardan bağımsız gelişim göstermesi (%16,1) konularında da temkinlidir.

Baz (temkinli davrananlar): 174

Heyecanlandıran Konular %

Yapay zekanın geleceği hakkında heyecanlı olan kişiler; en çok insan yaşamının tamamen kolaylaşmasına yönelik gelişmelerden (%30,5) heyecan duyduğunu belirtmektedir. YZ'nın yapabileceklerinin sınırlı olmaması (%14,7) ve geliştirilme hızı / gücü de (%14,7) heyecan uyandıran diğer konulardır.

Baz (heyecanlananlar): 95

Korkutan Konular %

Yapay zekanın geleceğinden korkan kişiler; insanları tehlikeli veya yanlış yönlendirmesi (%23,8) konusunda korkmaktadır. Katılımcılar insana ihtiyacın azalması (%18,8) ve kötü niyetli / kontrolsüz kullanım konularından da korkmaktadır. %12,9'luk bir kitle YZ yüzünden işini, mesleğini kaybetmekten korkmaktadır.

Baz (korkanlar): 101

Toplumda Yapay Zeka Algısı

- Sizi heyecanlandıran konular neler?
- Sizi temkinli davranmaya iten konular neler?
- Sizi korkutan konular neler?

Yapay Zekanın Geleceği Hakkında Düşünülenler

YZ Kullanmayanlar

Temkinli Davranmaya İten Konular % %40,7

Baz (temkinli davrananlar): 174

Heyecanlandıran Konular % %22,2

Baz (heyecanlananlar): 95

Korkutan Konular % %23,6

Baz (korkanlar): 101

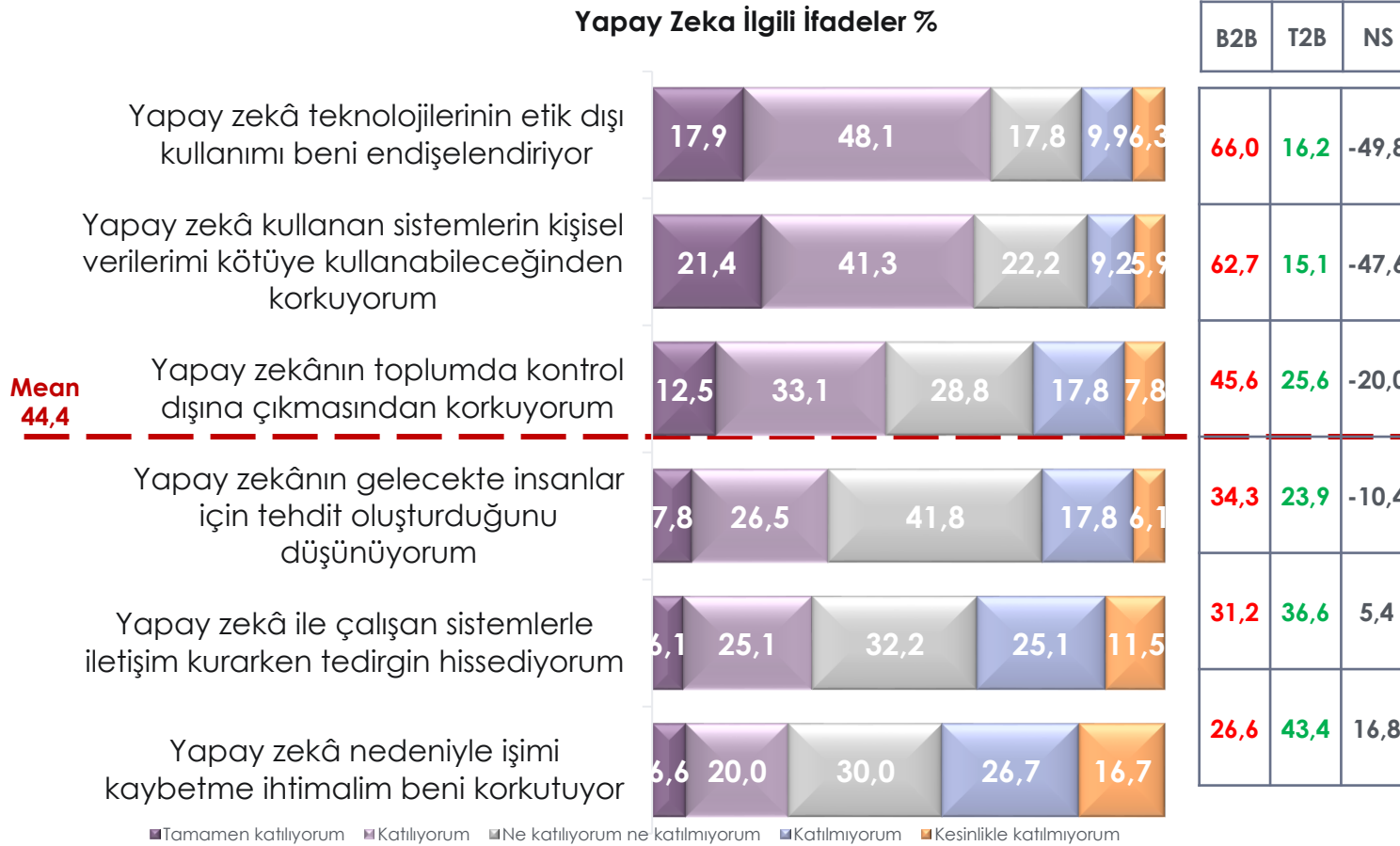
Yapay Zeka İle İlgili İfadeler

- Yapay zeka ile ilgili size okuyacağım ifadelere ne derece katıldığınızı 1 ile 5 arasında puanlayarak değerlendirir misiniz?

Yapay Zeka İle İlgili İfadeler

Yapay Zeka İlgili İfadeler %

Tamamen katılıyorum & Katılıyorum ifadelerinin toplamına göre sıralanmıştır.

Görüşüğümüz kişilerde en fazla etik kaygılar öne çıkmaktadır. Katılımcıların %66,0'sı yapay zekanın etik dışı kullanımı konusunda endişe duymakta ve veri güvenliğini tehdit altında görmektedir. Bu kişilerin %62,7'si kişisel verilerin kötüye kullanılabileceğini düşünmekte, %45,6'lık kesim yapay zekanın toplumda kontrolden çıkmasından kaygı duymaktadır. Burada karşımıza kontrolsüzlük korkusu çıkmaktadır. İş kaybı korkusu sınırlı; katılımcıların %43,4'ü yapay zeka yüzünden işini kaybetmekten endişe duymadığını belirtmektedir.

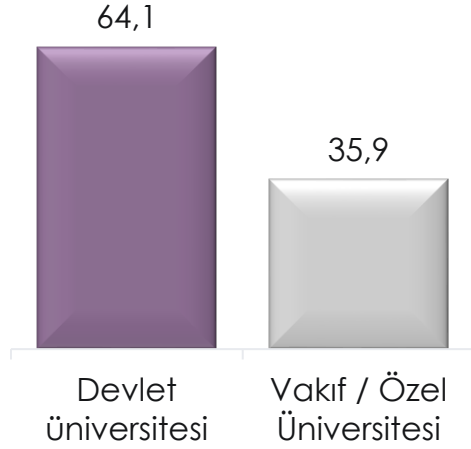

**Yapay Zeka Kullanım
Davranışları / Öğrenci**

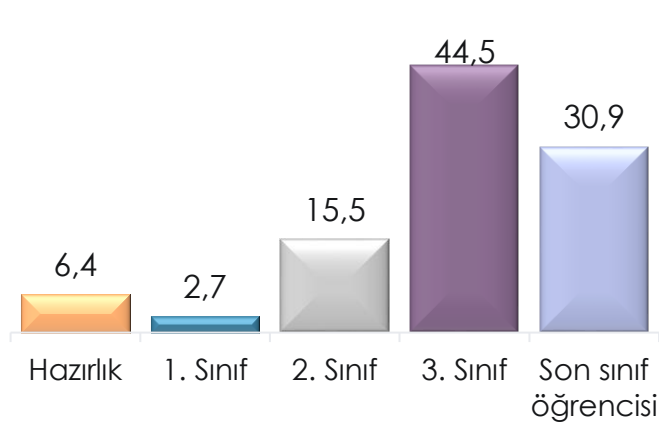

Görüştüğümüz öğrencilerin %60,0'ı 3. sınıf ve son sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %64,1'i devlet üniversitesinde ve %12,3'ü mühendislik fakültesinde okumaktadır. Devlet üniversitesinde okuyanların %87,4'ü ve vakıf / özel üniversitesinde okuyanların %73,2'si günlük hayatlarında yapay zeka teknolojilerini kullanmakta olduğunu belirtmektedir.

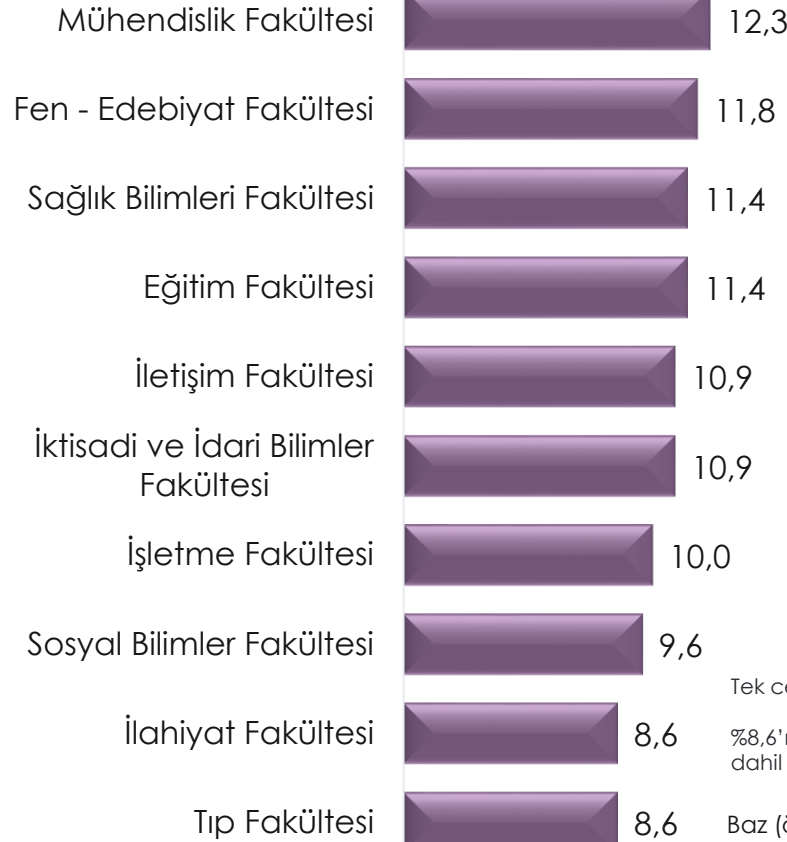
Üniversite Bilgisi %

Sınıf Bilgisi %

Bölüm / Fakülte Bilgisi %

Devlet Üniversitesi

Vakıf / Özel Üniversite

■ YZ Kullanımı var ■ YZ Kullanımı yok

Baz

111

71

Tek cevap

%8,6'nın altı grafiğe dahil edilmemiştir.

Baz (öğrenci olanlar): 220

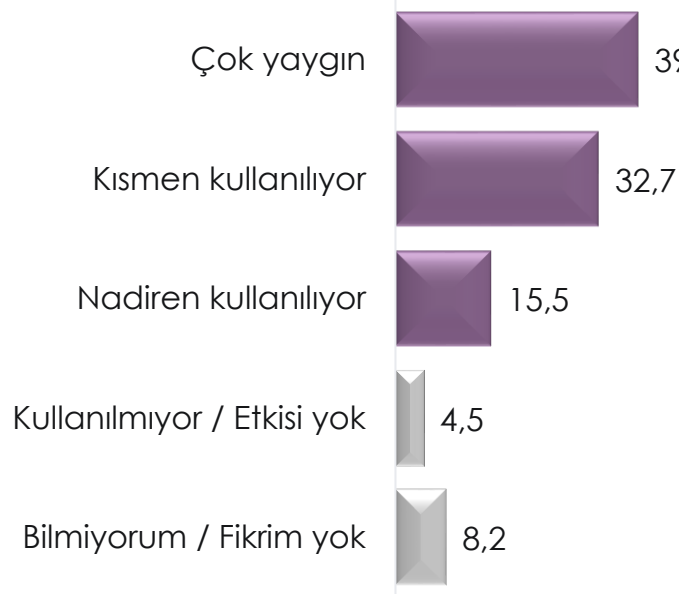
Toplumda Yapay Zeka Algısı

- Mezuniyet sonrası hedeflediğiniz alanda yapay zeka kullanımı sizce ne kadar yaygın?
- Çalışmayı hedeflediğiniz alanda yapay zeka kullanımının, işinizi yapmanıza engel olması veya işinizi elinizden alma ihtimali sizi tedirgin ediyor mu?

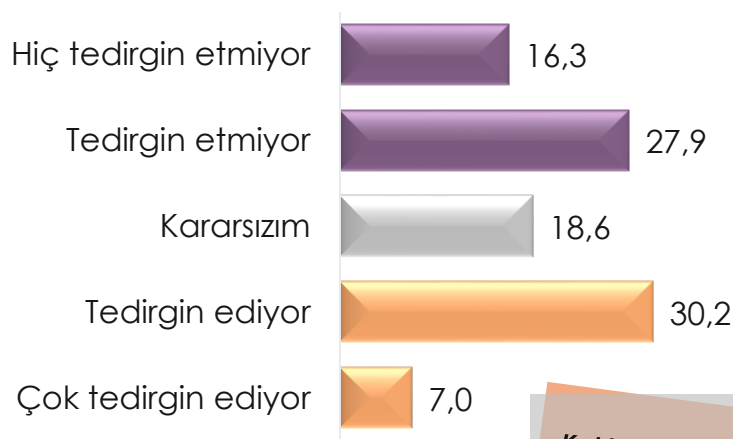
Mesleki Alanda Yapay Zeka Kullanım Yaygınlığı

Mezuniyet Sonrası Düşünülen Çalışma Alanlarında Yapay Zeka Kullanım Yaygınlığı %

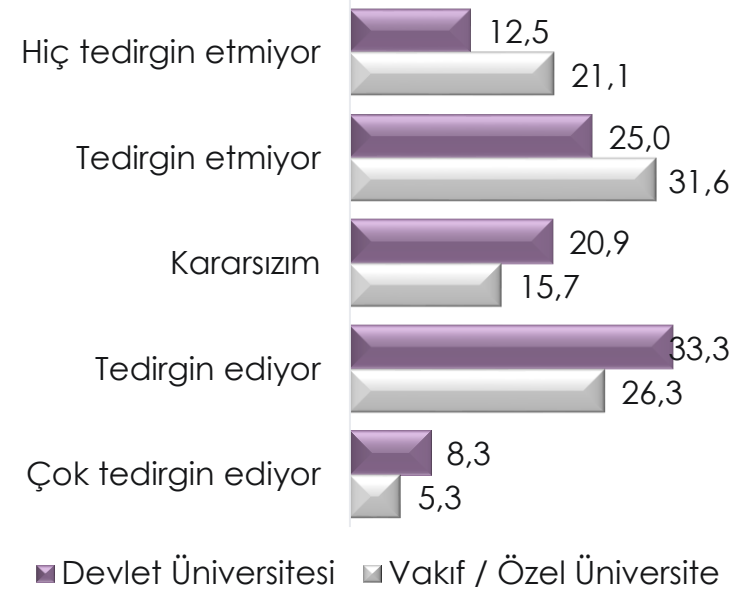

Yapay Zeka Kullanımından Mesleki Anlamda Tedirgin Olma Düzeyi %

Katılımcıların %44,2'si mesleki anlamda YZ kullanımıyla ilgili tedirginlik duymuyor.

Mesleki Anlamda Tedirgin Olma / Üniversite Türü Bazında %

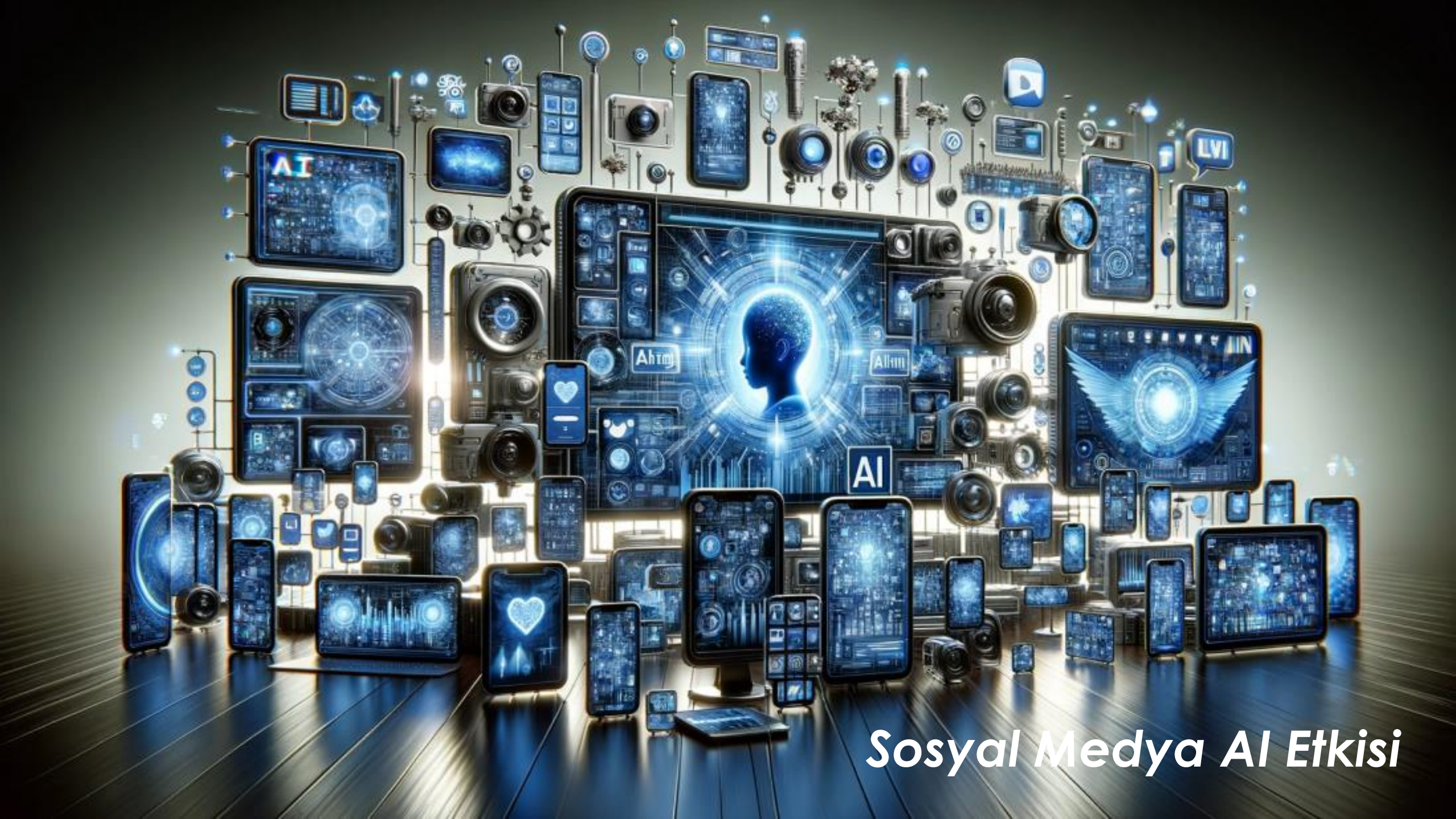
■ Devlet Üniversitesi ■ Vakıf / Özel Üniversite

Öğrencilerin %39,1'i, mezuniyet sonrası hedefledikleri alanda yapay zeka kullanımının çok yaygın olduğunu belirtmektedir. Çok yaygın olmasından dolayı YZ'nin işi yapmaya engel olması veya işi ellerinden alması konusunda tedirginlik duyanların oranı %37,2'dir. Üniversite türüne göre incelediğimizde iş konusunda tedirginlik duyma oranı devlet üniversitesinde okuyan öğrencilerde daha fazladır (%41,6).

Baz (öğrenci olanlar): 220

Baz (çok yaygın diyenler): 86

Baz (çok yaygın diyenler / devlet üniversitesi): 48
Baz (çok yaygın diyenler / vakıf- özel üniversite): 38

Sosyal Medya AI Etkisi

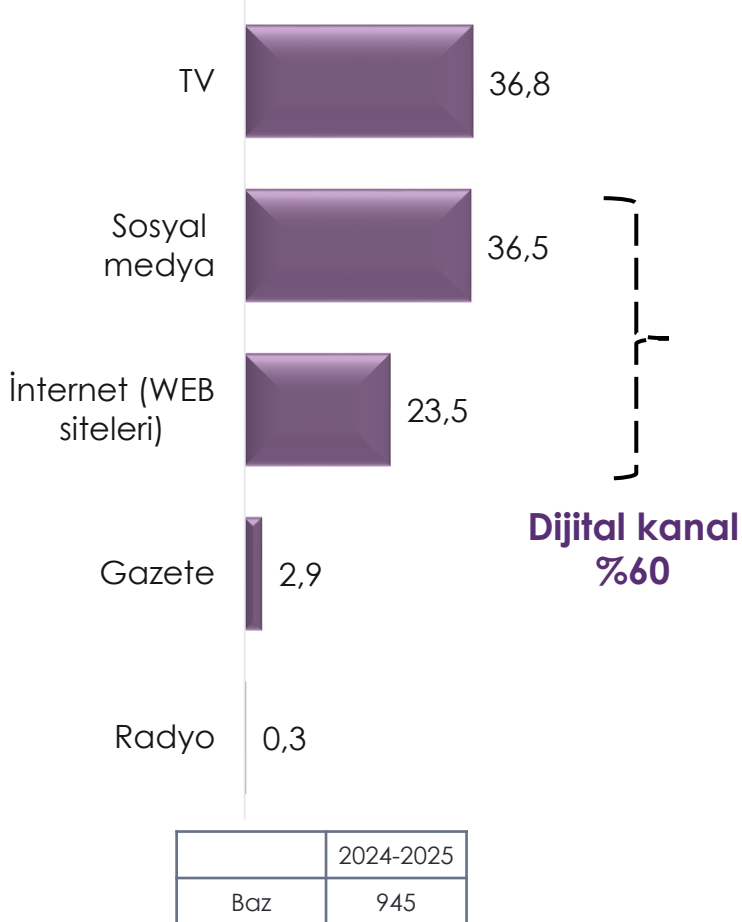

Sosyal Medya AI Etkisi

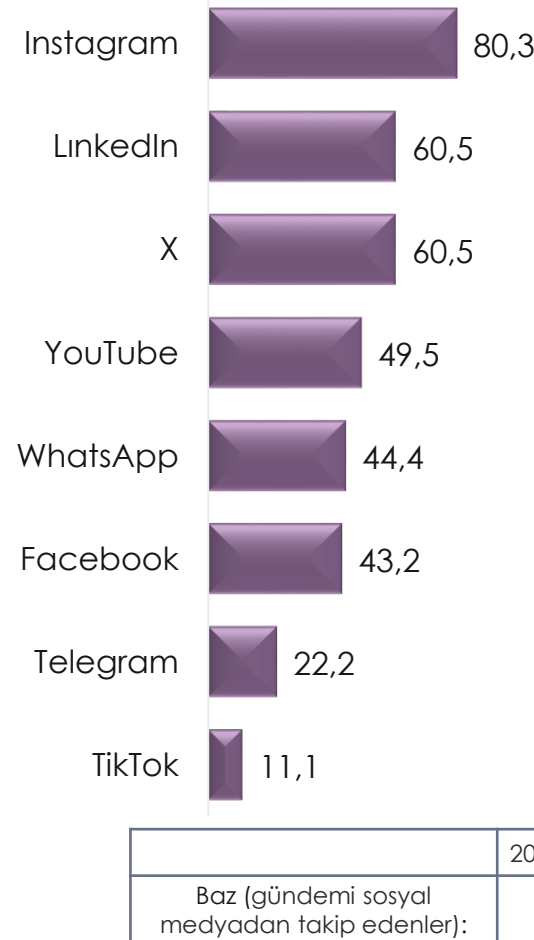
- Gündemi ve haberleri en fazla nereden takip ediyorsunuz?
- Sosyal medya mecraları içerisinde gündemi ve haberleri takip ettiğiniz uygulamalar hangileridir?

Gündem ve Haberlerin En Fazla Takip Edildiği Kanal %

Gündem ve Haberlerin Takip Edildiği Sosyal Medya Mecraları %

Toplulun %36.8'i gündemi TV üzerinden takip ettiğini belirtmektedir. Dijital kanalları, Sosyal medya ve İnternet (WEB siteleri) olarak birleştirdiğimizde ise toplumun %60.0'ı gündemi dijital kanallardan takip etmektedir. Gündemi takip etmek için en çok tercih edilen mecralarda ise; %80,3 ile Instagram ilk sırada, %60.5 ile X ikinci sırada ve %49.5 ile YouTube üçüncü sırada yer almaktadır. Yaş kısılmı bazında sosyal medya kullanım amacını detaylı incelediğimizde, yaş arttıkça sosyal medya mecralarını eğlence amacından daha çok haber/gündem takibi için kullanma eğiliminin arttığı tespit edilmiştir.

Gündem ve Haberlerin Takip Edilme Sıklığı

Gündem ve haberleri en sık sosyal medyadan takip etme oranı %76,8'dir. Özellikle içinde bulunduğumuz dijitalleşme, dijital dönüşüm ve yapay zeka çağı, toplumun hızlı bir şekilde gündemi ve haberleri takip etmesine olanak sağlamaktadır. Bu hıza da en iyi cevap veren mecranın sosyal medya mecrası olması, gündem ve haber takibi için daha sık takip edilmesine neden olmaktadır.

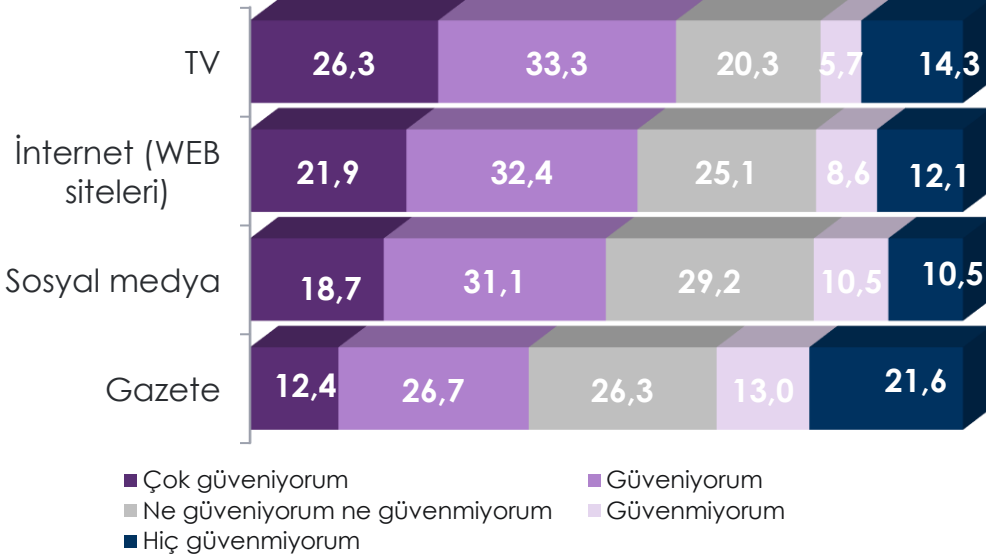

Sosyal Medya AI Etkisi

- Gündemi ve haberleri takip ettiğiniz aşağıdaki mecralardaki haberlere hangi düzeyde güveniyorsunuz?

Gündem ve Haberleri Takip Kanallarına Duyulan Güven – Genel

2024-2025		
PDT	NDT	Baz
59,7	20,0	348
54,3	20,6	222
49,8	21,0	345
39,0	34,6	27

TV pandemide kazandığı güveni koruyor, Sosyal Medya mecraları ile arasındaki güven farkı artıyor.

Kuantum Araştırma'nın düzenli olarak takip ettiği Medya Mecraları Güven Endeksi Araştırmaları* gösteriyor ki yeni nesil medya araçlarının hayatımıza girmesiyle birlikte pandemi öncesinde popülaritesini ve güvenini yitirmeye başlayan TV, pandemi ile birlikte özellikle sosyal medyada kaynağı belli olmayan haberlerin yoğunlaşmasıyla birlikte ve TV kanallarında sağlık konusunda yetkili ve uzman kişilerin düzenli ve sürekli olarak açıklama yaparak toplumu doğru bilgilendirmesiyle ilgi ve güven düzeyini arttırmıştır.

Bu duruma ek olarak, geçtiğimiz yıllarda yaşadığımız seçim süreçlerinde de yine yoğun olarak haber ve bilgi kaynağı olarak kullanılan TV, bu araştırmamızda da gördüğümüz gibi gündem ve haberleri takip etme noktasında en çok güvenilen mecra olmuştur.

Bununla birlikte özellikle sosyal medya mecraları gündem ve haberlerin takip edilmesinde yüksek frekans ve sıklıkta takip edilmesine rağmen güven duyulma konusunda yaklaşık %50'lik oranla 3. sırada yer almaktadır. Güven parametresinde TV ile sosyal medya arasındaki fark yaklaşık 10 puandır.

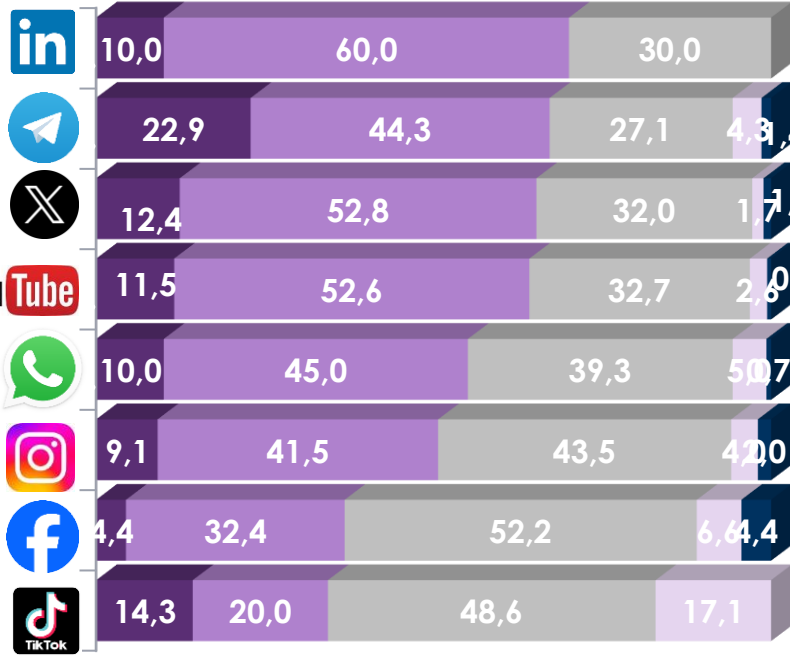

Sosyal Medya AI Etkisi

- Kullandığınız bu uygulamalardaki haberlere ne derece güveniyorsunuz? Neden?

Gündem ve Haberleri Takip Kanallarına Duyulan Güven – Sosyal Medya Mecraları

- Çok güveniyorum
- Güveniyorum
- Ne güveniyorum Ne güvenmiyorum
- Güvenmiyorum
- Hiç güvenmiyorum

2024-2025		
PDT	NDT	Baz
70,0	-	33
67,1	5,7	77
65,2	2,8	195
64,1	3,2	171
55,0	5,7	153
50,6	5,9	277
36,8	11,0	149
34,3	17,1	38

LinkedIn, kullanım penetrasyonu daha düşük bir mecra olmasına rağmen ve daha spesifik bir alanda kullanımı tercih edildiğinden, bu mecradan yayınlanan haberlere duyulan güven düzeyi pozitif ve anlamlı bir şekilde diğer mecralardan ayrılmaktadır. Bununla birlikte Tiktok, Facebook ve Instagram'a duyulan güven düzeyinin düşük olmasının arkasında özellikle 3 neden yatmaktadır:

• **Haber Kaynağının Belirsizliği**

Haberin kaynağının kim olduğu, bilginin nasıl elde edildiği veya doğrulanıp doğrulanmadığının bilinmemesi.

• **Haber Manipülasyonu**

Yapay zekanın manipülasyonu (deep fake* vb.) yolu ile sahte haberler .

• **Influencerlara Olan Güvenin Azalması**

Kuantum Araştırma'nın düzenli olarak takip ettiği Medya Mecraları Güven Endeksi Araştırmasına* göre özellikle sosyal medya reklamlarının dikkat çekme oranının düştüğü görülmektedir. Bu nedenle sosyal medya mecralarında pazarlama ve reklam iletişimi yoğun olarak influencer pazarlama ile devam etmektedir. Bu kanal her ne kadar pazarlama alanı için olumlu sonuçlar gösterse de, son yaşanan olaylar influencer sayısındaki artışla ters orantılı olarak güven hissinin sarsılmasına neden olmaktadır.

***Deep fake: Deepfake, insanların yüz, hareket ve sesini gerçeğe uygun olacak şekilde taklit etmek veya değiştirmek için yapay zeka teknikleri aracılığıyla fotoğrafların, videoların veya seslerin Kullanılmasıdır.**

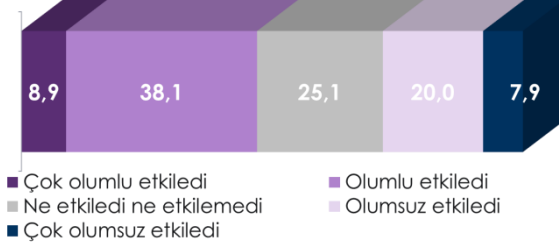

Sosyal Medya AI Etkisi

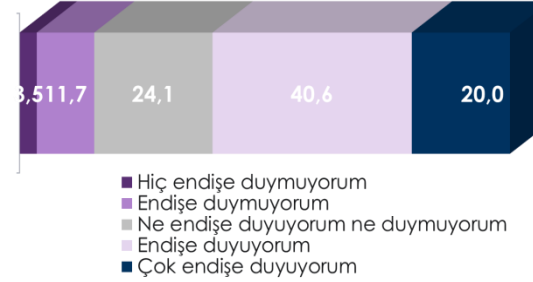
- Yapay Zeka (AI) teknolojilerinin gelişmesi medya sektörünü sizce nasıl etkiledi? Neden?
- İnternetteki gerçek ile sahte haberler arasındaki farkı belirleme konusundaki endişe düzeyinizi belirtir misiniz? (deep fake, sahte video)

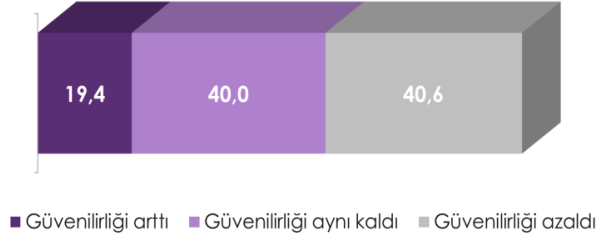
Yapay Zekanın Medya Sektörüne Etkisi

Deep Fake, Sahte Video, Gerçek ile Sahte Haberler Arasındaki Farkı Belirleme Konusunda Endişe Duyma

Yapay Zekanın İnternetteki Haberlerin/ Bilgilerin Güvenilirliğine Etkisi

Toplulun %47.0'si yapay zeka teknolojilerinin gelişmesinin medya sektörüne olumlu etkisi olduğunu belirtmektedir.

Olumlu etkisini kategorize ettiğimizde yoğunlukla 2 konu karşımıza çıkmaktadır. İlk olarak; YouTube, Instagram ve TikTok gibi platformların, kullanıcıların daha fazla zaman geçirmelerini sağlamak için kullandıkları içerik öneri algoritmaları yani **kişiselleştirilmiş içerik** uygulamaları, ikinci olarak da sosyal medya ve WEB haberlerinde **dil bariyerinin ortadan kalkarak** global bilgilere daha kolay ulaşılabilmesidir. Olumsuz etkisi olduğunu belirten %27.9'luk kitle ise neden olarak, özellikle yapay zekanın sahte haberler ve yanlış bilgiler yaymak amacıyla kullanılarak bu içeriklerin bazen gerçek gibi gösterilmesini belirtmiştir. Bu ifadelerde de özellikle **dezenformasyon ve manipülasyon** başlıkları altında toplanmaktadır.

Toplulun yaklaşık %61'i, dijitalde gerçek ve sahte bilgi ve haberi ayırt etme konusunda endişe duymaktadır.

Toplulun %60,6'sı internetteki gerçek ile sahte haberler arasındaki farkı belirleme konusunda endişe duyduğunu belirtirken, sadece %15,2'si endişe duymadığını belirtmektedir. Endişe seviyesinin ebeveynlerde daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu endişelere neden olan yapay zeka teknolojileri aynı zamanda, bu endişeleri gidermek için de kullanılabilir. Bu teknoloji, zararlı içeriklerin tespit edilmesi ve filtrelmesi gibi işlevlerle çocukların ve gençlerin güvenli bir ortamda bilgi edinmelerini sağlayabilir. Yapay zeka tabanlı sistemler ile haberlerin doğruluğu ve güvenilirliği denetlenerek sadece ebeveynlerin değil toplumun geneli için de daha güvenilir bir ortam yaratılabilir. Ayrıca yapay zeka tabanlı içerik filtreleme sistemlerinin etkin kullanımı, çocuk ve gençlerin dijital ortamda daha güvenli bir deneyim yaşamasına da katkıda bulunabilir.

Toplulun %41'i yapay zekanın haber ve bilgilerin güvenilirliğini azalttığını düşünüyor.

Toplulun sadece %19.4'ü yapay zekanın internette yer alan haber ve bilgilere olan güveni artırdığını belirtmiştir. Yapay zeka kişiselleştirilmiş içeriğe ulaşma, hız, global kaynaklara ulaşma gibi konularda toplumu olumlu etkilerken, güven konusunda tam tersi yönde olumsuz etkilemektedir. AIPA ve Kuantum Araştırma'nın «Gelecek Araştırmaları Serisi*» sonuçlarına göre de toplum, özellikle dijital mecralardaki haber ve bilgilerin güvenilir olması konusunda endişe duymaktadır. Bu araştırmamızda da görüldüğü gibi güven konusundaki endişe etme durumu devam etmektedir. Bu konuda özellikle kanun koyucuların ve ilgili kurumların güvenilirlik ile ilgili regülasyonlarla bu konulara müdahale etmesi gerektiği toplumun talep ettiği konuların başındadır. Bu noktada özellikle toplumdaki güven duygusunu artırmak, bilgi ve haber kaynaklarının denetimlerini hızlıca gerçekleştirmek adına, ilgili kurumların yapay zeka teknolojilerini denetim mekanizmalarına entegre etmeleri çok önemlidir.

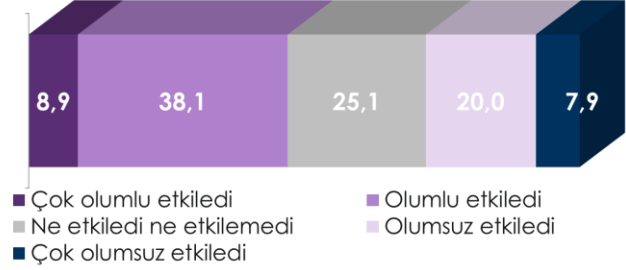

Sosyal Medya AI Etkisi

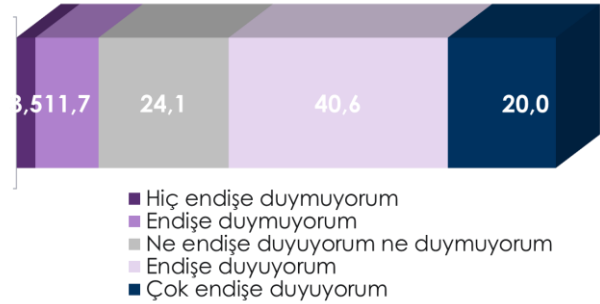
• Ne yapmalı?

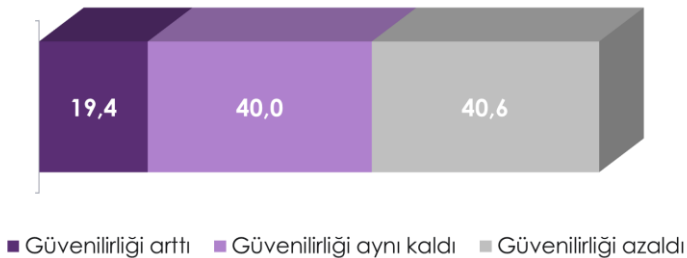
Yapay Zekanın Medya Sektörüne Etkisi

Deep Fake, Sahte Video, Gerçek ile Sahte Haberler Arasındaki Farkı Belirleme Konusunda Endişe Duyma

Yapay Zekanın İnternetteki Haberlerin/ Bilgilerin Güvenilirliğine Etkisi

Toplumda, yapay zeka teknolojilerinin medya sektörüne olumsuz etkisi olduğunu belirten, internetteki gerçek ile sahte haberler arasındaki farkı belirleme konusundaki endişe düzeyi yüksek olan ve yapay zekanın internetteki haberlerin / bilgilerin güvenilirliğini azalttığına inanan kitleye «Peki sizce çözüm nedir?» diye sordüğümüzda;

• Bilgi eksikliği

Büyük çoğunluğu fikrinin olmadığını, ne yapılacağını bilmediğini söylemiştir. Buna benzer bir sonuç Kuantum Araştırma ve AIPA'nın «Gelecek Araştırmaları Serisi -Toplumda Yapay Zeka Algısı*» raporunda da toplumun yapay zeka konusunda bilgi seviyesinin yeterli olmadığı ve bu konuda eğitimler alınması gerektiği sonucuyla karşımıza çıkmaktadır.

• Regülasyon İhtiyacı

Gerekli regülasyonlarla devletin bu durumu kontrol altına alması gerektiği ise en yüksek çözüm önerisi olarak belirtilmektedir. Dünya Ekonomik Forumu, 2024 Küresel Dijital Raporu'nda da yanlış bilgi ve dezenformasyonun önümüzdeki yıllarda ciddi tehlike oluşturacağı belirtilmektedir. Araştırma sonucumuzda da bu risklerin toplumda yansımaya başladığını ve toplumun bu konuda kaygı duyduğu görülmektedir. Toplumun bu tehlike ve kaygıyı giderme önerisi ise; regülasyonlar olmasıdır.

$$\text{Arf}(q) = \sum_{i=1}^n q(a_i) q(b_i) \in \mathbb{Z}_2$$

$$a_i, b_i \quad i = 1, 2, 3, \dots, n.$$

Ord. Prof. Dr. Cahit Arf
Atatürk Üniversitesi
1958-1959 Öğretim Yılı Halk Konferansları
Makine düşünebilir mi ve nasıl düşünebilir?

